

BRIEFADVIES

van 20 oktober 2011

over het voorbereidingstraject derde Vlaams
Klimaatbeleidsplan

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en
Cultuur
Koolstraat 35 bus 5
1000 Brussel

datum	20 oktober 2011
uw referentie	K37-U-11-1286
onze referentie	01/L2/2011/1143
betreft	Briefadvies over het voorbereidingstraject derde Vlaams Klimaatbeleidsplan.

Mevrouw de minister,

Op 6 juli 2011 ontvingen Minaraad en SERV ter informatie het voorbereidingstraject voor het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan. De raden appreciëren het dat zij geïnformeerd worden over de wijze waarop de Vlaamse overheid het derde Klimaatbeleidsplan procesmatig wenst voor te bereiden.

Het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) zou voortbouwen op het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012 en zou bestaan uit twee afzonderlijke luiken, nl. het Vlaams MitigatiePlan (VMP) en het Vlaams AdaptatiePlan (VAP). Het voorbereidingstraject voorziet overleg met het brede middenveld via de Vlaamse Klimaatconferentie zij het in een vernieuwde vorm en aanpak. Inspraakmomenten worden voorzien op cruciale tijdstippen zoals bij de voorbereidende fase (studietraject bij het VMP en eerste ontwerp bij het VAP) en na de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering. De VKC heeft de taak om beleidsaanbevelingen te formuleren over de voorgestelde maatregelen en over de algemene aanpak en het ambitieniveau van het Vlaamse mitigatie- en adaptatiebeleid.

De raden wensen een aantal aandachts- en verbeteringspunten aan te geven en hopen met deze brief reeds in een vroege fase bij te dragen tot een geslaagde voorbereiding van het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan.

Doelstellingen en maatregelen

Ten eerste zijn de raden voorstander van het vastleggen van duidelijke algemene **doelstellingen voor de periode na 2020**, op basis van een top-down-benadering die uitgaat van de mondiale en Europese langetermijndoelstellingen en een bottom-up-aanpak die uitgaat van de potentiëlen van maatregelen. In dat kader vragen de raden om op Vlaams niveau werk te maken van een routekaart naar een koolstofarme economie in 2050, naar het voorbeeld van de routekaarten die het Europees niveau en de andere lidstaten reeds maken. Zo'n routekaart is belangrijk als kader voor de beleidsopties voor de periode tot 2020, omwille van de effectiviteit, efficiëntie en de consistentie van het beleid.

Gezamenlijk advies van Minaraad en SERV – Advies voorbereidingstraject derde Vlaams Klimaatplan

Vanuit de bottom-up-aanpak dient dus een duidelijk **overzicht** verkregen te worden van het **potentieel aan maatregelen** om de broeikasgasemissies te verminderen. Hierbij is er extra aandacht nodig voor:

- maatregelen die zich op de **raakvlakken** tussen sectoren en beleidsvelden bevinden. Heel wat onaangesneden kostenefficiënte maatregelen situeren zich op de overlap tussen twee of meerdere sectoren en/of beleidsvelden en blijven momenteel te veel buiten beeld. Dergelijke maatregelen vereisen samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen en zijn in de regel moeilijk te realiseren. Daarom is het nodig dat de Vlaamse Regering meer dan in het verleden voor elke maatregel of cluster ervan duidelijk aangeeft op welke wijze die samenwerking vorm zal krijgen en wie de verantwoordelijken en betrokkenen zullen zijn. Deze aanpak ligt in lijn met de meer horizontale, beleidsdomeinoverschrijdende en gecoördineerde aanpak die nodig is om in het klimaatbeleid de nodige vooruitgang te boeken.
- **goedkope interne maatregelen**, die tot dusverre nog steeds niet gerealiseerd worden omwille van niet-economische barrières waar het beleid nog geen antwoord op heeft. In dat kader benadrukken de raden het algemene principe dat Vlaanderen er naar moet streven eerst alle interne beschikbare reductiemaatregelen te realiseren die goedkoper zijn dan het gebruik van flexibiliteitsmechanismen, zodat de inzet van flexibiliteitsmechanismen tot het noodzakelijke kan worden beperkt. Hiervoor zijn dringend actuele marginale kostencurves nodig zodat kan worden beoordeeld welke interne maatregelen prioritair uitgevoerd moeten worden.

Om uit het gamma beschikbare klimaatmaatregelen een **mix** te selecteren is er informatie nodig over het emissiereductiepotentieel, de kosten en eventuele andere secundaire baten en kosten.

Vervolgens kunnen de geselecteerde maatregelen geclusterd worden en gekwantificeerd worden tot **sectorale doelstellingen**. Sectorale doelstellingen die aansluiten bij een sectorale monitoring van de emissies laten toe de vooruitgang in een sector te toetsen en de uitvoering door de diverse verantwoordelijken van de maatregelen in die sector op te volgen. Voor sommige maatregelen zal het evenwel moeilijk zijn om de verwachte impact op de CO₂-equivalente emissies te kwantificeren. Ook zal voor sommige sectoroverschrijdende maatregelen de toewijzing aan een bepaalde sector geen evidente oefening zijn. De raden menen daarom dat de sectordoelstellingen enkel **indicatief** kunnen zijn. Bovendien kan het opdelen van doelstellingen leiden tot verkokering en een hypotheek leggen op de noodzakelijke samenwerking tussen sectoren en beleidsvelden. Ook zouden bij strikte sectorale doelstellingen “onverwachte meevallers” in één sector (bv. door de inkrimping van bepaalde activiteiten in een sector omwille van factoren buiten het klimaatbeleid) ertoe kunnen leiden dat andere kostenefficiënte maatregelen binnen dezelfde sector onbenut blijven.

ETS-sector

Ook vereist een transitie-aanpak dat men niet alleen aandacht heeft voor niet-ETS-emissies, zoals de conceptnota voorziet, maar ook voor ETS-sectoren. De raden begrijpen dat een onderscheid tussen ETS-emissies en niet-ETS-emissies voor de post 2012-periode nodig is. In de post 2012-periode gelden de klimaatdoelstellingen per lidstaat enkel nog voor de niet-ETS-emissies. Het belangrijkste instrument voor de ETS-sectoren zal de emissiehandel zijn. Vanaf 2013 zullen meer sectoren (bv. ammoniak productie) en broeikasgassen (lachgas en fluorhoudende broeikasgassen) onder dat

systeem van de emissiehandel vallen. De regels voor toewijzing van emissierechten worden verder geharmoniseerd op Europees niveau. De raden wijzen er echter op dat ook voor ETS-sectoren de transitie naar een koolstofarme economie het langetermijndoel is. Emissiehandel speelt hierbij een belangrijke rol maar ook andere instrumenten en maatregelen zullen nodig zijn. Het derde Klimaatbeleidsplan moet hiervoor aandacht hebben.

Klimaatfonds

Van bijzonder belang is voor de raden de installatie van een stabiel en effectgericht financieringsmechanisme dat over de legislaturen heen bestendig wordt. In dat kader benadrukken de raden dat vanaf 2013 de opbrengsten uit de veiling van emissierechten effectief gebruikt moeten worden voor het klimaatbeleid.

Integratie van plannen

De raden verwachten dat VPK meer is dan een bundeling van het mitigatieplan en het adaptatieplan. Volgens de nota aan de Vlaamse Regering worden de verschillende deelplannen weliswaar in nauwe wisselwerking met elkaar opgesteld. Een Vlaamse *Task Force* Mitigatie (VTFM) verzorgt de coördinatie van het VMP. Voor de coördinatie van het VAP staat de Vlaamse *Task Force* Adaptatie (VTFA) in. Om de wisselwerking tussen beide plannen te bewaken, zal een medewerker "mitigatie" van het departement LNE zetelen in de VTFM en *vice versa*. Van zodra de verschillende mogelijke beleidsopties voor beide plannen duidelijk worden, zal er een gezamenlijke vergadering georganiseerd worden van de VTFM en VTFA. In deze *task forces* zetelen vertegenwoordigers van de verschillende betrokken beleidsdomeinen. De raden vragen dat het planningsproces en de inhoud van beide plannen nauwer op elkaar afgestemd wordt. Een aantal maatregelen en doelgroepen (landbouw, visserij, etc) hebben immers betrekking op zowel mitigatie als adaptatie.

Betrokkenheid van actoren, in het bijzonder bij scenario-ontwikkeling

Mineraad en SERV vragen dat de Vlaamse Regering de **betrokkenheid** van de doelgroepen en actoren bij het klimaatbeleid ook in de toekomst garandeert, waarbij – naar gelang het onderwerp – het geschikte overlegniveau gekozen wordt. De overschakeling naar een koolstofarme economie is immers een maatschappelijk transitieproces dat de actieve inzet van alle maatschappelijke actoren vereist. Voor het overleg over decreten en besluiten zijn de strategische adviesraden (SAR's) het aangewezen forum, terwijl voor meer strategische keuzes zoals inzake het post 2012-beleid ruimer overleg, bijvoorbeeld in het kader van de VKC, nodig is. Voor technische discussies lijken meer technische overlegfora ideaal. Belangrijk daarbij is dat er steeds en meer aandacht gaat naar de evenwichtige vertegenwoordiging van de gesprekspartners in het overleg en naar de transparantie van het gevoerde overleg.

Concreet vragen de raden om lopende ideeën **tussentijds en in een vroeg stadium** te toetsen hetzij bij de raden, hetzij bij de stakeholders. De conceptnota voorziet maar op twee momenten tijdens de voorbereidende fase overleg met het brede middenveld, nl. bij het studietraject van het VMP en eerste ontwerp bij het VAP. Een overleg over een ontwerpplan zoals het overleg over het eerste ontwerp VAP komt volgens de raden te laat.

Concreet is het volgens de raden zeer zinvol om bij de aangekondigde opmaak van **beleidsscenario's** tot 2020 te overleggen met de diverse sectoren over de relevante ontwikkelingen tot 2020. Dit moet een goed beeld geven van de te verwachten evoluties

Gezamenlijk advies van Mineraad en SERV – Advies voorbereidingstraject derde Vlaams Klimaatplan

en de daaraan gekoppelde impact op de uitstoot van broeikasgassen en de remediëring ervan. In die zin is de opmaak van dergelijke beleidsscenario's dus veel ruimer dan een ambtelijk proces over alternatieve verdeelsleutels tussen sectoren (zie eerder).

Koppeling met ander beleid

Verder is het belangrijk dat beide plannen kaderen in het ruimere beleid van de Vlaamse overheid. Zo wordt terecht aansluiting gezocht bij het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA) en de verdieping en verbreding daarvan door het stimuleren van transversale samenwerking, alsook in de vertaling daarvan in de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling, het MINA-plan 4 en andere relevante beleidsplannen. Wat de transversale samenwerking betreft verwachten de raden ook afstemming met de initiatieven om de economie te vergroenen, inzake nieuw industrieel beleid, RIO +20, hernieuwbare energie in 2050, etc.

Internationaal klimaatbeleid

De raden pleitten er eerder ook voor dat België en de EU een voortrekkersrol zouden spelen aangaande de uitbouw van een fonds voor arme landen die kampen met de gevolgen van klimaatverandering. Concreet is hiervan in de conceptnota nog geen uitwerking gebeurd, maar de impact van klimaatsverandering op ontwikkelingslanden wordt er in bevestigd en het beleidsdomein wordt alvast betrokken.

Vlaanderen besteedt in het kader van mitigatie aandacht aan technologieoverdracht en capaciteitsopbouw. Industrielanden hebben immers de nodige kennis en technologieën in huis om ontwikkelingslanden toe te laten een koolstofarme en duurzame ontwikkeling te verwezenlijken. Deze kennis- en technologieoverdracht en capaciteitsopbouw mogen zich niet beperken tot mitigatie. Ook bij adaptatie is dit van belang.

Hoogachtend,

Marc Van den Bosch,
Voorzitter Minaraad

Caroline Copers
Voorzitter SERV